

ГО «ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДІАЛОГ»
за підтримки Європейської програми
Міжнародного фонду «Відродження»

ТРЕНІНГ ДЛЯ ТРЕНЕРІВ З ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ

Частина 1
1-7.05.2008

ГО «Європейський діалог»
пр. Чорновола 4, к.1
79058 Львів
032 2971857
factory@dialog.lviv.ua

Місце.

Тренінг відбувався в готелі «Перлина Карпат», що у Славському – одному з найулюбленіших місць «Європейського діалогу» для проведення кількадеденних навчальних заходів.

УЧАСНИКИ

#	Прізвище та ім'я	Організація	Місто
1.	ІГОР БАБ'ЮК	Клуб української молоді	Чернівці
2.	ЛЕСЯ БАЙЛЯК	Калуська філія Союзу українок	Калуш
3.	ОЛЕКСАНДР БИКОВ	Молодіжний центр зайнятості	Донецьк
4.	ОКСАНА БОНДАР	Центр інформації „Креатив“	Вінниця
5.	ЕЛЕОНОРА ВИШНЯК	Центр громадських ініціатив	Перечин
6.	ОЛЕГ ГОНЧАРЕНКО	Мережа Інтернет-освіти	Суми
7.	АННА ДЕСЯТОВА	Мережа Інтернет-освіти	Суми
8.	ГАННА ДОРОЖЕНКО	Агентство стійкого розвитку Луганського регіону	Луганськ
9.	НАТАЛКА ДЯЧУК	Молодіжний ініціативний центр	Червоноград
10.	ОКСАНА КИДОРА	Центр громадських ініціатив	Перечин
11.	НАТАЛКА КОСТИШИН	Молодіжний ініціативний центр	Червоноград
12.	ОЛЕГ ЛЕВЧЕНКО	Подільська агенція регіонального розвитку	Вінниця
13.	ОКСАНА МОСКВА	Центр творчості дітей та юнацтва Галичини	Львів
14.	СВІТЛАНА ОВЧАРЕНКО	Європейський клуб КДПУ імені Михайла Остроградського	Кременчук
15.	ІННА ПОЛОНЕЦЬКА	Палац дитячої та юнацької творчості	Херсон
16.	ЛЮДМИЛА РОМАН	Товариство Лева	Львів
17.	ІННА СТАШКО	СЗОШ I-III ст. №4	Гайсин
18.	ОЛЕКСАНДРА ЦЕЛІЩЕВА	Євроклуб «Молода Дипломатія»	Бахчисарай
19.	ОКСАНА ЧАБАН	Товариство Лева	Львів

КОМАНДА

ЯРИНА БОРЕНЬКО	Європейський діалог, керівник проекту
АНДРІЙ ДОНЕЦЬ	Донецький молодіжний дебатний центр, тренер
ХРИСТИНА ЧУШАК	Європейський діалог, тренер
ОЛЕНА ШИНАРОВСЬКА	Європейський діалог, тренер

ПРОГРАМА

	1.05, четвер	2.05, п'ятниця	3.05, субота	4.05, неділя	5.05, понеділок	6.05, вівторок
9:00 - 9:30	сніданок					
9.30 - 11:00	приїзд	профіль тренера	неформальна освіта	дизайн тренінгу - презентації	презентація – 1 зворотній зв'язок	робочі групи - підсумки
11:00 - 11:30	перерва на каву					
11:30 - 13:00	приїзд	що ми знаємо і вміємо?	неформальна і європейська освіта – творчі майстерні	робочі групи – опрацювання тренінгу	презентація – 2 зворотній зв'язок	загальна сесія - підсумки
13:00 - 14:30	Обід					
14:30 - 16:00	вступ до програми знайомство очікування	з ким працюємо? – цільові групи	неформальна і європейська освіта / між культурне навчання	робочі групи - продовження	презентація – 3 зворотній зв'язок	наступні етапи проекту евалюація
16:00 - 16:30	перерва на каву					
16:30 - 18:00	інтеграційні заняття	з ким працюємо? – цільові групи – част. II	робочі групи – дизайн тренінгу	робочі групи - продовження	презентація – 4 зворотній зв'язок	евалюація від'їзд учасників
18:00 - 18:30	підсумки дня					
18:30 - 19:00	вечеря					
	першотравнева вечірка	вечірній кінозал	робочі групи – дизайн тренінгу	робочі групи – завершення	вечірка	від'їзд учасників

День 1.**Вступ. Знайомство.**

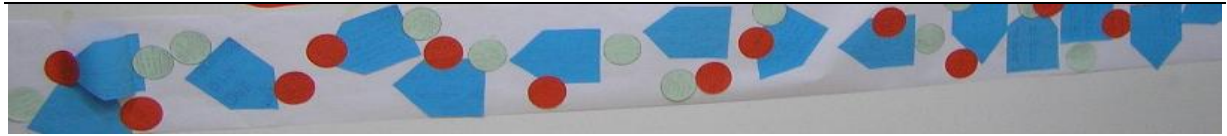
Після вступної частини – представлення проекту і програми тренінгу – частини учасники познайомилися. На паперових нарцисах слід було написати своє ім'я, організацію, захоплення, досвід 1-го травня, оголосити, що привіз/привезла на вечірку та внесок у проект.

Очікування і побоювання.

Потім учасники поділилися своїми очікуваннями та побоюваннями стосовно проекту в цілому. Очікування щодо самого тренінгу слід було вписати в кружечках – відправних точках. Загальні очікування стосовно проекту були розписані на стрілках-вказівниках, на яких слід було вказати рівень близькості/віддаленості очікувань, де б умовні кілометри символізували час справдження очікувань. На червоних кружечках з позначенням “цеглини” (в'їзд заборонено) були висловлені побоювання учасників. Очікування і побоювання були наклеєні на смугу білого паперу.

Наші очікування і побоювання

Очікування від тренінгу	Очікування від проекту	Побоювання
<ul style="list-style-type: none"> Докладна інформація про особливості європейської освіти. Розроблені модулі тренінгів з євроінтеграції і євроосвіти. Специфіка проведення цих тренінгів. 	<ul style="list-style-type: none"> Проведення пілотних тренінгів з євроінтеграції і євро освіти з тренерами «Пошуку», педагогами. Розробка і фінансування відповідних фондів проектів з євроінтеграції і євроосвіти, успішне впровадження серед педагогів і молоді. 	<ul style="list-style-type: none"> Інертність колег. Брак фортуни у виграші грантів або не доопрацювання проекту. Брак часу.
<ul style="list-style-type: none"> Я хочу розробити дводенний тренінг з безпеки. 	<ul style="list-style-type: none"> Організувати проект в рамках програми «Молодь в дії» з безпеки. 	<ul style="list-style-type: none"> Майбутні учасника недостатньо вмотивовані зголошуватися до участі.
<ul style="list-style-type: none"> Активне зацікавлення тематикою. Запитання складні й цікаві. Цікаві й творчі тренінгові модулі, глибокі змістовно й пристосовані для потреб цільових груп. 	<ul style="list-style-type: none"> 1 км – успішне прибуття додому, задоволення від виконаної праці. 20-30 км – інформація про проекти учасників, консультації (за потребою). 50 км – зустріч у серпні (продуктивна). 100 км – гостювання на європейський проєктах по всій Україні. Або ж: розгортати газету – а там інфо про проєкт учасника, відкриваєш веб-сторінку – а там то само. 	<ul style="list-style-type: none"> Пасивність учасників. Надто велика завантаженість учасників в інших проєктах. Невідповідність потреб учасників та тренерських пропозицій. Погана дисципліна. Несерйозне відношення / намагання схаявити.
<ul style="list-style-type: none"> Цікаве про ЄС, нові тренерські методики. Нові знайомства. 	<ul style="list-style-type: none"> Завдяки отриманим знанням – провести міжнародний табір для молодіжного самоврядування – 100 км. тісні зв'язки між молоддю з різних країн 	<ul style="list-style-type: none"> Мало часу для отримання багато інформації. Від роботи відволікатиме хороша погода.
<ul style="list-style-type: none"> Дістати нові знання про ЄС. Нові знайомства. Стати хорошим тренером в тематичі європейської освіти. 	<ul style="list-style-type: none"> – 5 км., 2 – 20 км., 3 – 60 км. 	<ul style="list-style-type: none"> Малий досвід
<ul style="list-style-type: none"> Поповнити знання про ЄС. Вивчити ігрові елементи, ефективні для цієї теми. Мати можливість проводити тренінги-навчання для молоді. 	<ul style="list-style-type: none"> Новий напрямок для тренерської роботи (практики). Створення учнівсько-молодіжного об'єднання з методичною службою. 	<ul style="list-style-type: none"> Мотивована аудиторія. Фінансова підтримка
<ul style="list-style-type: none"> Плідної роботи. Хорошої групової динаміки. Навчитися чомусь від інших. 	<ul style="list-style-type: none"> Багато-багато тренінгів з європейської освіти високої якості. Особистого задоволення та зростання від роботи. 	<ul style="list-style-type: none"> Дощ. Стихійні лиха. Погані дороги. Розчарування.
<ul style="list-style-type: none"> Зробити все, що заплановано. 	<ul style="list-style-type: none"> 30 км – не завалити це діло. 50 км – розробити цікаві програми, 100 км – створити команду тренерів. 	<ul style="list-style-type: none"> А що, як не «вигорить?»
<ul style="list-style-type: none"> Отримати практичні поради. Отримати (розширити знання). Створити (в голові) проєкт. 	<ul style="list-style-type: none"> TOT (1-7 травня) – обдумування (1-11 травня) – розробка ідеї власного проєкту – реалізація – обдумати звіт – TOT серпень – нові проєкти / ідеї – реалізація 	<ul style="list-style-type: none"> Втома. Недостатньо часу. Не пунктуальність. Звичка не доводити справу до кінця.
<ul style="list-style-type: none"> Обмін інформацією. Отримання знань про європейську освіту. Практичні навички. 	<ul style="list-style-type: none"> Кожен день, це уже пройдений шлях. 50 км – отримання максимуму інформації, інтенсивні опрацювання матеріалу. 	<ul style="list-style-type: none"> Все досягнути неможливо, подальше використання і втілення в роботі
<ul style="list-style-type: none"> Нові знайомства, досвід, методики, мати підготовлений тренінг. 	<ul style="list-style-type: none"> 99,9 км - нові знайомства, 90 км – отримати досвід та нові інтеграційні методики, 99,9 км – мати підготовлений тренінг 	<ul style="list-style-type: none"> Закритість учасників
<ul style="list-style-type: none"> Нові знання, цікаве спілкування, плідна робота. Одне вже не збулося – немає Айдера. 	<ul style="list-style-type: none"> Знайомство. Взаємодія. Робота в команді. Обмін досвідом, думками. Вивчення нового – Результат!!! 	<ul style="list-style-type: none"> Низька активність учасників. Погана погода – поганий настрій.
<ul style="list-style-type: none"> Нові методики, тренерські фішки, ідеї, технології, інформація, шляхи проведення подібних тренінгів, подальша участь в проєкті. 	<ul style="list-style-type: none"> Проїхати, пройти, проповзти стільки, наскільки вистачить сил. 	<ul style="list-style-type: none"> Щоб вистачило на все власних сил.
<ul style="list-style-type: none"> Нові ідеї та знайомства / партнери / однодумці. Хороший настрій і результативна командна робота. Нові техніки і методики для подальшої роботи. 	<ul style="list-style-type: none"> Дізнатися нове – поділитися тим, що знаю – знайти однодумців / партнерів – працювати в команді – розповідати іншим про те, що дізналася тут – продовжити почате – отримати задоволення від результату – зустрітися знову. 	<ul style="list-style-type: none"> Брак часу
<ul style="list-style-type: none"> Гарно і корисно проведений час. Розроблені тренінги. Сформовані тренерські групи. Налагоджена співпраця. 	<ul style="list-style-type: none"> Розповісти про те, що знаю стосовно роботи семінару та ШСК (знаю небагато) – навчитися того, чого не знаю – спробувати себе в проєкті – створити (швидше за все з допомогою) – навчити інших. 	<ul style="list-style-type: none"> Виснаження. Брак часу і досвіду.
<ul style="list-style-type: none"> Як стати гарним тренером з європейської освіти. Цікаві ідеї щодо проведення тренінгів (потім спробувати їх у літньому таборі). Поглибити свої знання з ЄС. Знайти нових знайомих однодумців, які в подальшому могли б стати партнерами. 	<ul style="list-style-type: none"> Хто швидше добереться до знаку 100 км – Україна чи ЄС? Хто буде першим, нехай почекає. 	<ul style="list-style-type: none"> Малий досвід в такому виді роботи
<ul style="list-style-type: none"> Дізнатися, оволодіти методиками викладання інтерактивних ігор на євро інтеграційну тематику. Знайти нові партнерські організації. 	<ul style="list-style-type: none"> Розвиток євроклубу – я тренер з європейської освіти – цікаві проєкти з європейської тематики – мої знання допомагають іншим. 	<ul style="list-style-type: none"> Україну приймуть в ЄС скоріше, ніж ми встигнемо поінформувати народ в рамках проєкту про євроінтеграцію.
<ul style="list-style-type: none"> Покращення знань з європейської освіти. Ні дилетанству. Неформальна освіта. Однодумці. Відпочинок. 	<ul style="list-style-type: none"> Підготовлена група людей (молодих), пов'язана діяльністю в сфері європейської інтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> Різний рівень знань з теми. Погана погода. Різні актуальні теми для формування групи.
<ul style="list-style-type: none"> Люди – знайомство з гарними людьми, цікаві корисні напрацювання, гарні вечори. 	<ul style="list-style-type: none"> Хочу впровадити здобуті на цьому тренінгу знання в роботу літнього табору «Скарби Європи» (27 червня – 3 серпня). Стати досвідченим тренером з європейської освіти. 	<ul style="list-style-type: none"> Не впевнена, що все в програмі мені цікаво, але вважаю, що зможу пізніше самостійно знайти відповіді на питання, які не будуть розкриті.
<ul style="list-style-type: none"> Дізнатися відповіді на питання: тренінгові методики, ознаки тренінгу, проти водія учасників, тренерські стилі, ефективність тренінгу. Навчитися базовим навичкам для розробки тренінгу з будь-якої тематики. 	<ul style="list-style-type: none"> Перспектива професійного росту – навчуся розробляти і проводити будь-які тренінги – навчати інших, проводити TOT в своїй місцевості 	<ul style="list-style-type: none"> Близькість гір (хочеться помандрувати). Різні погляди на одні і ті ж речі
<ul style="list-style-type: none"> Позитив 	<ul style="list-style-type: none"> Реалізація спланованих тренінгів (успішна). Співпраця команди тренінгу (обмін досвідом, спільні заходи) на довгий час. 	<ul style="list-style-type: none"> 1 км – потенціал ?, 20 км – знання, 40 км. провчила, 60 км – команда, 100 км – дія.

Інтеграційні заняття.

Після перерви відбувалися інтеграційні заняття, під час яких можна було ще ближче познайомитися. Учасники зробили три вправи:

1. **Перекидання яєць.** Веселе командне змагання, у якому завданням кожної команди є зуміти перекинути яйце колегам по іншу сторону так, щоб ті змогли зловити його за допомогою поліетиленового пакета. Виграє команда, яка зможе перекидати яйце на якомога більшій відстані.

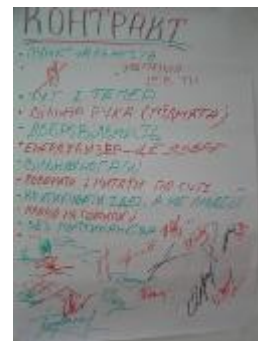
2. **Зав'язати шнурок.** Завданням команди було зав'язати вузол якнайближче до дерева, до якого був прикріплений шнурок, відчувачи себе частиною шнурка.

3. **Перейти болото.** Слід перейти умовне болото, накреслене на асфальті, здогадуючись про "сухі" місця. Завданням групи є запам'ятати шлях, і щоб кожен учасник міг його відтворити самостійно.

Після виконання та обговорення вправ, які дозволили познайомитися ще ближче, груп визначилася з **правилами**, яких варто дотримуватися усі наступні дні тренінгу:

- пунктуальність
- мобільні телефони в безшумному режимі
- добровільність
- енерджайзера – це добре
- вільна нога (и)
- говорити і питати по суті
- право на помилку
- без політиканства

Підсумки дня.

Учасники були поділені на три групи, у яких щовечора відбувалися обговорення дня: що трапилося сьогодні, чого ми навчилися, що би хотіли змінити ...

Група 1.	Група 2.	Група 3
Андрій Донець	Олена Шинаровська	Христина Чушак
Олександр Биков	Леся Байляк	Оксана Москва
Ігор Баб'юк	Елеонора Вишняк	Саша Целіщева
Оксана Кидора	Інна Полонецька	Олег Левченко
Аня Десятова	Олег Гончаренко	Наталка Дячук
Аня Дороженко	Оксана Чабан	Оксана Бондар
Люда Роман	Наталка Костишин	Світлана Овчаренко.
Інна Сташко		

Першотравнева вечірка.

Увечері відбулася тренерська першотравнева вечірка. Учасники та тренери, утворивши п'ять груп підготували святкові столи, створили першотравневі тренерські прапори, а потім розповідали і представляли, з чим в них асоціюється цей день.

День 2.

Профіль тренера.

Усе розпочалося з визначення того, що ми визначали якості тренера, яким би він мав бути. Кожен отримав по 10 карток, на яких були написані можливі ознаки "ідеального" тренера. Після десятихвилинного торгування, обміну картками, кожен представив свій профіль. Найбільше дискусій велося з таких означень, як "меркантильний", "альтруїстичний", "лагідний", "здоровий", "агресивний", "егоїстичний" тощо.

Між тим учасники мали змогу перевірити рівень своїх знань з теми європейської інтеграції та володіння понятійним апаратом у сфері неформальної освіти. Результати тестування допомогли визначити найбільші навчальні потреби учасників, і це вплинуло на формування програми наступного дня.

Опісля учасники мали змогу більше обмінятися досвідом проведення тренінгів та профілем організацій. Поділившись на чотири групи, учасники творили "тренерське пончо" оформляючи його змістовними декораціями. Після завершення роботи груп на "пончо" можна було знайти відповіді на такі запитання:

- Який загальний тренерський досвід вашої групи? – скільки часу займаємося тренінгами? Скільки тренінгів провели?
- Тематика проведених тренінгів
- Досвід наших організацій у тренінговій роботі
- Найвдаліший / найцікавіший наш досвід
- Досвід, з якого ми зробили висновки і не хочемо його більше повторювати.

Група 1:

Шкільний євроклуб "Школярик", Товариство Лева "Пошук", Молодіжний центр зайнятості, Молодіжний ініціативний центр, Мережа Інтернет-Освіти.

Спільний тренерський досвід 18 років.

Тематика проведених тренінгів: Боротьба з корупцією, працевлаштування молоді, неформальна освіта, здоровий спосіб життя, євро клуби, активний спосіб життя, комп'ютерні технології, права дитини, дитяча журналістика, активні методи навчання, молодіжне лідерство.

Досягнення: реальні результати, міжнародна група тренерів, створення локальної групи тренерів, нові партнери, нові теми.

Група 2:

БФ "ЦГП", Євроклуб КДКУ, Подільська агенція регіонального розвитку.

Спільний тренінгів досвід нашої групи 16 років.

Тематика проведених тренінгів: Фандрайзінг та лідерство, бізнес-планування, управління ресурсами, європейська інтеграція, менеджмент, маркетинг, управління персоналом, створення медіа продукту.

Успішний досвід: Хороші тренінги, вдячні учасники, зацікавленість, самостійність учасників, тренінг в Іраку, тренінги для конголезців та бірманців, тренінг в Білорусі для білорусів.

Негативний досвід: підвів тренер-партнер, пішла частина учасників, просто не прийшли учасники, залишив тренінг через хворобу.

Група 3:

ЦТДЮГ, Центр дитячої творчості, Центр громадських ініціатив .

Спільний тренерський досвід 35 років.

Тематика проведених тренінгів: спілкування та лідерство, толерантність, тренінг особистісного росту, інтерактивні технології в навчанні та вихованні, права дитини, протидія торгівлі людьми, усвідомлене батьківство, тренінги по програмі рівний-рівному, лідерство, здоровий спосіб життя, спілкування асертивності.

Негативний досвід: велика кількість учасників

Група 4:

ГО ВРЦІ "Креатив", Агенція сталого розвитку Луганського регіону, Євроклуб «Молода дипломатія» ЦТДЮГ (Львів), Клуб української молоді.

Спільний тренерський досвід 25 років.

Тематика проведених тренінгів: соціальне підприємництво, інновації в педагогіці, протидія корупції, євро інтеграція, євро клуби, молодіжні проекти, робота в команді, запобігання негативним явищам в суспільстві, основи громадянського суспільства, стратегічне планування, написання проектів, молодіжні проекти, тренінги для тренерів, ресурси Інтернет, основи лідерства, розвиток НУО, позакласна робота, менеджмент НУО, створення інформаційних повідомлень.

Досягнення: тренінги з feedback, реальний результат, тренінги на виїзді, ефективні результати.

- вміємо
  - знаємо
  - можемо
- ВЧИМОСЯ!**

Цільові групи.

Про цільові групи говорили дві сесії. Спершу визначали їхні знання, базу, потреби, мотивацію, вміння та навички, а потім склали для них дизайн тренінгу.

Першу частину часу, відведеного на обговорення цієї теми, учасники створювали в парах образ своєї цільової групи, а потім, у чотирьох більших групах відповідали на їхній "лист" про бажання взяти участь у тренінгу.

3 ким працюємо - наші цільові групи:

	Вчителі	Вчителі	Вчителі, які курують євроклуби	учні – активісти шкільного самоврядування	Молодь, яка ходить в центри творчості	Молодь, яка залучається до євроклубів	студенти	молодь	ГО
З н а н н я	методика викладання чогось, початковий етап роботи Євро клубів, початкові знання про ЄС.	мінімальні знання про ЄС і про існування інституцій, знання про країни Європи: Польща, Великобританія, Німеччина.	педагогіка, психологія, навчальна дисципліна, методики викладання, власний досвід.	про проекти, приймали участь у транскордонних обмінах, пройшли тренінги по ефективній комунікації, роботі в команді: Дні Європи, отримали інформацію про ЄС, інформація, привезена безпосередньо з країн ЄС.	загальну історичну інформацію, ЗМІ, активна участь в діяльності євроклубів.	історія Євросоюзу, країни-члени ЄС, історія євро клубівського руху.	загальні знання з університетської та шкільної програми, ерудиція.		громада, суспільство, громадська діяльність, для чого потрібні НУО, партнерство (влада, іноземні ГО, ЗМІ, ТД), цільову групу та її потреби.
Н а в и ч к и	організаторські навички, лідерство, робота в команді	організаторські навички, вміння передавати знання в різний спосіб, вміння проводити проектну діяльність.	позакласна робота в школі, досвід участі в громадській діяльності.	знають англійську, словацьку, німецьку, польську, володіють новітніми технологіями.	набуття навичок спілкування, формування активної громадянської позиції, розкриття талантів, вільний вибір.	працювати в команді, співпраця з НУО, Навчати інших	комунікативні навички, пошук інформації	проектний менеджмент, організація пошуку роботи, комунікація, пошук інформації, організаційські вміння.	професійні НУО, комунікації, написання проектів, організація та проведення заходів.
В м і н н я	іноземна мова	активізувати молодь, провести різні заходи, акції, оформити творчо результати своєї праці, організувати себе і своїх вихованців.	донести інформацію в цікавій формі, робота в команді, формування групи однодумців, гнучкість до середовища, комунікабельність.	знають культуру країн-сусідів, спілкування, фантазувати.	поширення та обмін інформацією, носії культурних цінностей різних країн.	шукати та аналізувати інформацію, писати заявки на програми молодіжних обмінів, шукати партнерів		робота з ПК, розробка CV, вміння слухати	
М о т и в а ц	цікаво, престижно, ініціатива з гори, навчання новим формам роботи, бажання подорожувати.	поїздки в інші країни, активна життєва позиція, призначення по наказу, фінансова винагорода.	імідж школи, власний ріст, самореалізація, обмін досвідом, пізнання нового, зайнятість учнів.	знайти друзів, партнерів, підвищити самооцінку.	європейська освіта, пошукова діяльність.	зміна стереотипів, самореалізація	самореалізація, пошук однодумців	бути конкурентним, самовдосконалюватись, самореалізовуватись	вирішення проблем, захист прав та інтересів, самореалізація.

і я									
п о т р е б и	налагодження співпраці, управління проектами, тренерство, PR, Фандрайзінг.	знання про ЄС і все що з ним пов'язано, методичні напрацювання, обмін досвідом, забезпечення різними витратними матеріалами, навички праці на ПК	фінансові потреби (канцтовари, матеріали), постійне інформування, постійні контакти, навчання .	отримати освіту, почуватись рівними з європейськими однолітками .	підвищення рівня знань про ЄС, виховання європейського громадянства.	доступ до інформаційних ресурсів, неформальне спілкування і навчання, 100% МГ,	спілкування, інформація, визнання.	інформація, доступ до ресурсів, комунікація, знайомства, досвід.	розвиток інформаційного простору, партнерські зв'язки, додаткові ресурси, підтримка влади і громади.
р е с у р с и	аудиторія, приміщення, команда, базові знання.	з ким працювати, де працювати, ПК, доступ до Інтернету.	ресурси школи (приміщення), спонсорська допомога, допомога НУО.	Можуть використовувати матеріальну базу навчальних закладів і БФ "ЦГ", наявність волонтера Корпуса Миру, власні ресурси, залучення ресурсів з різних джерел.	приміщення, наявність аудиторії, безкоштовний людський ресурс.	досвід роботи в проектах, співпраця зі ЗМІ, державними органами влади, НУО, робота в коаліції, партнери з інших регіонів	:бажання вчитися, молодість, прагнення інформації, вільний час, відсутність консерватизму.	час, креативність, студентські пілпи, мобільність, активність, відкрита комунікація.	офіси, людський ресурс, техніка, фінансовий ресурс, оргтехніка, обладнання.

У цей же день до вечері відбулися підсумки, а після вечері – перегляд і обговорення фільму "Квитки".

День 3.

Неформальна освіта.

Після обміну думками з приводу того, що для кого означає поняття "неформальна освіта" відбулася двадцятихвилинна презентація про неформальну освіту, а потім утворилися малі групи, які визначали досвід, можливості та плани своїх організацій у сфері запровадження підходів неформальної освіти у свою діяльність.

Що для нас неформальна освіта? – асоціації учасників.

Неформальна освіта це:

- § Добровільність (самовизначення), практичність;
- § Освіта в результаті самопізнання, самоосвіти, участі в діяльності освітніх проектів для особистого розвитку;
- § Знання, вміння, навички, отримані а процесі громадської діяльності; те, що не записано в дипломі;
- § За допомогою певних методик можна передати групі навіть найсерйозніші теми і буде ефективніше ніж у формальній освіті;
- § Порушення консервативних традицій "вчитель-учень", розвиток ідей;
- § Принцип передачі знань та формулювання вмінь та навичок, який передбачає стійку мотивацію та індивідуальний підхід;
- § Процес важливіший за результат;
- § Взаємодія для змін, для нового результату;
- § "Освіта вільна", "різноманітність вибору" "вільний вибір", "свобідний вибір";
- § Спрямована на набуття знань, оформлення вмінь та навичок за запитамі (потребами), передбачає різні формати навчання, поєднання методик, спрямована на досягнення чіткої мети;
- § Освіта, яка є добровільною і охоплює ті теми, які не розкриваються в школі;
- § Освіта, задіяних в процес учасників, освіта, яку активно і самостійно здобувають, вибираючи свої підходи і засоби;
- § Це право вибору на знання не теорії, а практики;
- § ГРА, цікавий навчальний процес, досвід;
- § Нестандартна
- § Це не заформалізована система, яка передбачає отримання тих знань,

які хоче отримати сама людина, до якої вона готова і має високу мотивацію;

- § Неформальна освіта не навчає людину заради диплома чи спеціальності а розвиває її якості;
- § Інтернет-освіта, дистанційне навчання;
- § Розвиваюча
- § Освіта – це навчання, виховання, розвиток, неформальна освіта робить реальнішими досягнення розвиваючого.

Європейська освіта.

Цей блок учасники освоювали самі у п'яти групах. Чотири з них займалися основами європейської інтеграції, а одна – вихованням толерантності. Завданням трьох груп, які вивчали основи європейської інтеграції, було підготувати презентації з таких тем:

1. історія європейської інтеграції
2. історія розширення ЄС
3. інституційна система ЄС

Четверта група підготувала для усіх учасників вікторину, а п'ята представила ідеї щодо участі у кампанії з толерантності, яка проходитиме під егідою Мережі проєвропейських організацій України.

А після того усі звірили, наскільки компромісними та толерантними ми можемо бути. Це відбулося у формі рольової гри “Моно-мульти”.

Під вечір учасники об'єдналися у робочі групи і почали працювати над розробкою тренінгів з тематики суспільної активізації молоді, розвитку євроклубів, міжкультурного навчання та основ європейської інтеграції.

Група “Розвиток євроклубів”

Оксана Кидора
Аня Десятова
Наталя Костишин
Люда Роман
Інна Сташко
Фасилітація – Олена Шинаровська

Група “Міжкультурне навчання”

Елеонора Вишняк
Оксана Бондар
Ігор Баб'юк
Інна Половецька
Оксана Москва

Група “Основи європейської інтеграції”

Світлана Овчаренко
Наталя Дячук
Оксана Чабан
Саша Целіщева

Група “Суспільна активізація молоді”

Олег Гончаренко
Олег Левченко
Аня Дороженко
Леся Байляк

Олександр Биков

День 4.

Вранці групи презентували дизайн дводенного тренінгу, тобто:

- Тему тренінгу
- Цільову групу
- Завдання
- Очікувані результати
- Тематичний план тренінгу.

Після цього групи працювали над завданням підготовувати одноденний модуль для інших колег. Ввечері відбулося жеребкування почерговості представлень.

День 5.

Цей день був присвячений презентаціям. Після годинного пробного заняття групи отримували зворотній зв'язок від колег.

Група 1. – Суспільна активізація молоді

Група 2. – Вступ до європейської інтеграції

Група 3. – міжкультурне навчання

Група 4. – організація та активізація діяльності європейських клубів.

І це був останній вечір, коли вся група перебувала разом.

День 6.

У робочих групах групи "конфіденційно" обговорювали отриманий "зворотній зв'язок". Потім на спільній сесії кожна група мала можливість розповісти про свої відчуття групи та задати свої запитання групі.

Після обіду відбулася евалюація та підбиття підсумків. Учасники намалювали на смузї паперу свої емоції та відчуття, які супроводжували їх протягом всього тренінгу та заповнили евалюаційні анкети.

Евалюаційна сесія відбудеться 13-15 серпня у Львові.

Інші плани на майбутнє:

- Кампанія «Толерантність і світ, в якому ми живемо», кінець травня - Інформаційно-консультативний центр «Креатив», під егідою Мережі проєвропейських організацій України. Контактна особа – Оксана Бондар
- «Відкритий простір» з чеськими організаціями, 18-21 червня, Донецький дебатний центр під егідою Мереж проєвропейських організацій України, контактна особа – Андрій Донецьк
- Програма поширення успішних практик програми «Фабрика мультиплікаторів – лідери європейської освіти», початок липня, Європейський діалог. Контактна особа – Ярина Боренько.